

BUDGETPROCEDURE - BUDGET 2026-2029

INDHOLD

1. Budgetlægningen	2
1.1 Byrådets økonomiske mål og principper.....	2
1.2 De økonomiske rammer.....	2
2. Procedure for budgetlægningen	3
2.1 Fem faser	3
2.1.1 Forberedelsesfasen	3
2.1.2 Kvalificerings- og analysefasen	3
2.1.3 Udvalgsbehandling af rammer	3
2.1.4 Udarbejdelse af 1. behandlingsbudget	3
2.1.5 Tilpasnings- og beslutningsfasen.....	4
2.2 Budgetseminarer	4
2.3 Høringsmateriale.....	4
2.4 Det tekniske budget	5
2.4.1 Økonomisk råderum.....	5
2.4.2 Rammeudmelding.....	5
2.4.3 Reduktionsforslag og eventuelle udvidelsesbehov	6
2.4.4 Anlægsbudgettet	6
2.5 Det tekniske budget	6
2.5.1 Økonomaftalen	6
2.6 Budgetforslag til 1. behandling.....	7
2.6.1 Dialog og høring.....	7
2.6.2 Spørgsmål-svar-runde	7
2.6.3 Udmøntningsdage.....	8
2.7 Budgetforslag til 2. behandling.....	8
2.8 Takster	8
3. Samlet tids- og procesplan for budget.....	9

1. BUDGETLÆGNINGEN

Budgetlægningen for det kommende budgetår samt de 3 overslagsår startes formelt op med Økonomi- og Erhvervsudvalgets godkendelse af budgetproceduren.

Da budgetproceduren skal dække andet år i et to-årigt budgetforlig, er proceduren justeret i forhold til dette. Proceduren beskriver således, hvordan det tekniske grundlag for budgettet etableres frem mod at forligspartierne udmønter råderummet det toårige budget.

Budgetproceduren er en udmøntning af den økonomiske politik for den kommende budgetperiode og har til formål at understøtte en åben og gennemsigtig budgetproces.

I budgetproceduren beskrives processen frem mod budgetvedtagelsen senest i oktober og de overordnede spilleregler og rammer for budgetlægningen.

I proceduren er desuden angivet, hvilke opgaver og roller de forskellige aktører varetager undervejs i budgetprocessen.

Endelig indeholder budgetproceduren en tids- og procesplan for de forskellige faser af budgetlægningen.

1.1 BYRÅDETS ØKONOMISKE MÅL OG PRINCIPPER

Fredericia Kommunes økonomiske politik danner ramme for budgetproceduren. Politiken skal understøtte det flerårige sigte med budgetlægningen og medvirke til, at Fredericia Kommune på såvel kort som langt sigt har en sund økonomi.

De overordnede mål i Fredericia Kommunes økonomiske politik er

- En styrket balance mellem udgifter og indtægter i budgetperioden
- En løbende tilvejebringelse af råderum til investering i pressede områder samt nye initiativer
- En gennemsnitlig kassebeholdning på minimum 150 mio. kr. i hele budgetperioden
- Et fortsat råderum til nødvendige anlægsinvesteringer

Byrådet er indstillet på at optage lån til konkrete anlægsprojekter i det omfang, der har været låneadgang og gevinsten ved investeringen mere end opvejer renteudgiften.

1.2 DE ØKONOMISKE RAMMER

Kommunerne har siden 2012 været underlagt budgetloven, som fastsætter årlige udgiftslofter for de kommunale serviceudgifter. Udgiftsloftet for serviceudgifterne fordeles til den enkelte kommune i form af en serviceramme, som både den enkelte kommune og kommunerne samlet skal overholde.

Manglende overholdelse af servicerammen medfører sanktioner jf. sanktionsloven for den eller de kommuner, der overskrider rammen, men også en generel sanktion, som rammer *alle* landets kommuner. Hvis de kommunale regnskaber viser, at kommunerne under ét har overskredet deres budgetter, nedsættes bloktilskuddet tilsvarende. 40 pct. af nedsættelsen fordeles på alle kommuner i forhold til folketallet, mens 60 pct. fordeles mellem de kommuner, der har overskredet deres budgetter.

Anlægsloftet har hidtil kun været sanktioneret i budgetsituationen. Det vil sige at kommunerne under ét har været forpligtiget til at overholde rammen i budgetlægningsfasen – men ikke i regnskabsfasen.

2. PROCEDURE FOR BUDGETLÆGNINGEN

Budgetproceduren er opdelt i fem faser, der skal sikre, at der foreligger et solidt og gennemarbejdet budgetforslag til 2. behandling i oktober.

2.1 FEM FASER

De fem faser i udarbejdelsen af budgettet er:

1. Forberedelsesfasen (januar – marts)
2. Kvalificerings- og analysefasen (april)
3. Udvalgsbehandling af rammer og ændringsforslag (maj, juni og august)
4. Udarbejdelse af førstebehandlingsbudget (juni – august)
5. Tilpasning og beslutning (august – oktober)

2.1.1 Forberedelsesfasen

Økonomi- og Erhvervsudvalget vedtager tids- og procesplan for udarbejdelse af budgettet.

Forvaltningen udarbejder budgetrammerne for det kommende budgetår samt de tre overslagsår. Dette udarbejdes med udgangspunkt i sidste års budget tilpasset med efterfølgende politiske beslutninger.

Som følge af, at der er indgået et toårigt budgetforlig, indarbejdes ikke yderligere sparekrav i de tekniske budgetrammer.

2.1.2 Kvalificerings- og analysefasen

Økonomi- og Erhvervsudvalget vedtager de foreløbige rammer for budgettet for de enkelte udvalg.

I forbindelse med rammeudmeldingen tages politisk stilling til indarbejdelse af demografiregulering af budgetterne for Skoler, Dagtilbud og Seniorområdet. Reguleringen samles på en pulje under Økonomi- og Erhvervsudvalget, og udmøntning for budgetåret sker som del af budgetforhandlingerne.

Afholdelse af første budgetseminar. Seminaret har til formål at give Byrådet en aktuel status på den økonomiske situation og dermed et fælles afsæt for den videre proces.

I forbindelse med udmeldingen af rammer tilpasser forvaltningen budgettet indenfor de udmeldte rammer for hvert udvalg.

2.1.3 Udvalgsbehandling af rammer

På udvalgenes møder i maj, præsenteres alle udvalg for de vedtagne budgetrammer.

På junimødet præsenteres udvalget for et første skøn på balancen i budgetrammen, og om der er behov for at igangsætte tiltag for at sikre balance. På baggrund af ovenstående drøfter udvalget herudover, om en eventuel ubalance medfører, at der skal udarbejdes udvidelsesforslag til budgetforhandlingerne.

På augustmødet træffes beslutning om fremsendelse af eventuelle ubalancer til budgetforhandlingerne. Dette vil herefter blive indarbejdet i det budgetmateriale, der fremsendes til den videre budgetlægning.

2.1.4 Udarbejdelse af 1. behandlingsbudget

I juni forventes regeringen og KL at indgå en økonomiaftale for det kommende budgetår. Aftalen bliver indarbejdet i det tekniske budget, som præsenteres for Byrådet på det andet budgetseminar i august. Det tekniske budget udgør forslaget til 1. behandling.

Økonomi- og Erhvervsudvalget og Byrådet førstebehandler budgetforslaget. Dette sendes derefter i høring.

2.1.5 Tilpasnings- og beslutningsfasen

Frem mod 2. behandlingen tages politisk stilling til eventuelle budgetændringer til 1. behandlingsbudgettet. De politisk prioriterede forslag indgår sammen med 1. behandlingsbudgettet i det budgetforslag, som fremsendes til 2. behandling i hhv. Økonomi- og Erhvervsudvalget samt Byrådet i oktober.

Samtidig med den politiske behandling af budgettet deltager Borgmester sammen med borgmestrene for de øvrige kommuner i den faseopdelte budgetlægning i regi af KL. Hensyn til den samlede overholdelse af service-, anlægs- og skatteramme for kommunerne kan dermed få betydning for de lokale budgetforhandlinger.

Centrale dele i processen beskrives nærmere i de følgende afsnit.

2.2 BUDGETSEMINARER

Byrådet afholder to budgetseminarer henholdsvis i foråret og august.

På første budgetseminar for byrådet er der følgende hovedtemaer:

- Økonomisk afsæt for det kommende budgetår samt de 3 overslagsår, herunder status på det afsluttede regnskab, seneste budgetopfølgning og kendte udfordringer +/- i basisbudgettet for næste år.
- Investeringsoversigten/anlægsbudgettet
- Evt. yderligere temaer vurderes konkret

Seminaret har til formål at give Byrådet en aktuel status på den økonomiske situation og dermed et fælles afsæt for den videre proces. Som følge af, at der er tale om udmøntningen af andet år i et toårigt budgetforlig, vil seminaret blive væsentligt kortere end normalt.

På det andet budgetseminar i august præsenteres det tekniske budgetforslag for det kommende budgetår samt de 3 overslagsår indeholdende:

- Budgetforslag for drift inden for den udmeldte budgetramme med beskrivelse af eventuelle konsekvenser for serviceniveau i forhold til budgetåret, hvor der er balance mellem indtægter og udgifter, og som overholder de økonomiske målsætninger.
- Katalog med eventuelle udvidelsesbehov som følge af ubalancer fra udvalgene
- Eksternt indkomne forslag til politisk prioritering
- Budgetforslag for anlæg med prioriterede anlægsprojekter samt eventuelt forslag til justering

2.3 HØRINGSMATERIALE

Høringsmaterialet består af 1. behandlingsbudgettet samt eventuelle udvidelsesønsker som følge af ubalancer.

Materialet sendes i høring, så høringssvar foreligger til den politiske prioritering mellem 1. og 2. behandling.

2.4 DET TEKNISKE BUDGET

I foråret udarbejder forvaltningen et teknisk budget, som er overslagsårene i det vedtagne budget tilpasset i forhold til følgende:

- Overslagsårene 2026-2028 fra det vedtagne budget 2025-2028
- 2029 er indregnet som en kopi af 2028
- Pris og lønregulering til 2026-priser med nyeste skøn fra KL pr. marts – dog undtaget anlægspuljer jf. den økonomiske politik
- Byrådsbeslutninger efter vedtagelsen af budget 2025-2028 med økonomisk konsekvens i 2026-2029 er indarbejdet
- "Fejl og mangler" indarbejdet og beskrives enkeltvis

Byrådet præsenteres for det tekniske budget på budgetseminaret i foråret.

2.4.1 Økonomisk råderum

I det indgåede budgetforlig, er der et ikke-udmøntet råderum for 2026 og frem. Dette beløb opdateres på baggrund af det tekniske budget samt efterfølgende konsekvenser af økonomiaftalen mellem regeringen og KL.

2.4.2 Rammeudmelding

På baggrund af det tekniske budget udmelder Økonomi- og Erhvervsudvalget budgetrammer for det kommende budgetår samt de 3 overslagsår for henholdsvis drift og anlæg.

Budgetrammerne bliver udgangspunktet for det videre arbejde med udarbejdelse af budgetforslag for det kommende budgetår samt de 3 overslagsår, hvor den grundlæggende forudsætning er uændret serviceniveau og overholdelse af de udmeldte rammer.

Drift:

Rammeudmeldingen vedrørende drift er i udgangspunktet det tekniske budget jfr. ovenfor, hvor budgetoverslagsåret 2029 er lig med 2028.

I forbindelse med rammeudmeldingen reserveres en pulje under Økonomi- og Erhvervsudvalget til demografiregulering af budgetterne for Skoler, Dagtilbud og Seniorområdet. Udmøntning af puljen for budgetåret sker som del af budgetforhandlingerne.

Anlæg:

Rammeudmeldingen for anlægsbudgettet tager udgangspunkt i det tekniske budget for det kommende budgetår samt de 3 overslagsår, hvor der samtidig tages stilling til fastlæggelse af anlægsramme for det sidste overslagsår.

Økonomi- og Erhvervsudvalget udmelder som en del af rammeudmeldingen en samlet forventet bruttoanlægsramme for Fredericia Kommunes skattefinansierede anlæg i det kommende budgetår samt de 3 overslagsår.

Rammeudmeldingen baseres på udmeldinger fra KL på dette tidspunkt. Hvis den udmeldte ramme ikke er tilstrækkelig til at dække den vedtagne investeringsoversigt, udarbejder forvaltningen forslag til justering. Disse fremlægges sammen med øvrige budgetforslag på budgetseminaret i august.

2.4.3 Reduktionsforslag og eventuelle udvidelsesbehov

Da der er indgået et toårigt budgetforlig, indgår som udgangspunkt ikke yderligere reduktionsforslag i budgetlægningen.

Udvidelsesbehov er alene nødvendige udgifter, der ikke kan afholdes inden for den eksisterende budgetramme, eksempelvis som følge af ubalancer konstateret i forbindelse med 2. budgetopfølgning.

2.4.4 Anlægsbudgettet

Som udgangspunkt er bruttoanlægsrammen i det kommende budgetår samt de 3 overslagsår fuldt disponeret. Fredericia Kommune forventer en bruttoanlægsramme som er på niveau med den, kommunen fik tildelt i 2025 på 186,8 mio. kr. (2025-PL).

Anlægspuljer, der fast afsættes i budgettet fremskrives som udgangspunkt ikke. Specifikke anlægsprojekter med en afgrænset periode prisen fremskrives med KLs pris- og lønskøn.

Forslaget til anlægsbudget er den vedtagne investeringsoversigt for overslagsårene fra budget 2025-2028, hvor 2029 er tillagt som en kopi af 2028 men fratrukket enkeltstående projekter, der ikke er varige.

Hvis rammen ændres som følge af økonomiaftalen mellem KL og Regeringen er Direktionen ansvarlig for at udarbejde forslag til justering af anlægsbudgettet.

Budgetforslaget samt forslag til justering præsenteres på budgetseminaret i august og danner herefter grundlag for den videre politiske budgetproces.

2.5 DET TEKNISKE BUDGET

Det tekniske budget udarbejdes på baggrund af rammeudmeldingen fra Økonomi- og Erhvervsudvalget.

Budgetforslaget er korrigeret for:

- Nye pris og lønskøn fra KL
- Virkninger af Økonomiaftalen herunder ny lovgivning
- Nye byrådsbeslutninger med konsekvens for det kommende budgetår samt de 3 overslagsår
- Regulering af overførselsindkomster som følge af ændret efterspørgsel i takt med landstendensen
- Fuld udnyttelse af lånemuligheder
- Rettelse af eventuelle fejl og mangler (tekniske korrektioner)

Budgetforslaget følges af eventuelle udvidelsesbehov fra udvalgene.

Der arbejdes ud fra en forudsætning om uændret skatteprocent og valg af det statsgaranterede udskrivningsgrundlag.

Tilpasning af budgettet vedrørende overførselsudgifter og finansiering sker på baggrund af økonomiaftalen og vil jfr. vanlig praksis blive foretaget hen over sommeren med henblik på præsentation på byrådets budgetseminar i august. Her indregnes endvidere målsætningen fra budget 2025-2028 om en forbedring i forhold til landsplan.

For de brugerfinansierede områder udarbejder forvaltningen under Klima, Energi- og Miljøudvalget et budgetoplæg med tilhørende budgetforudsætninger og bemærkninger, som indarbejdes i det tekniske budget. Budgetforslaget for det brugerfinansierede område behandles senest på Klima-, Energi- og Miljøudvalgets møde i juni.

2.5.1 Økonomiaftalen

Regeringen og KL indgår hvert år i juni en økonomiaftale, hvor rammerne for det kommende års økonomi aftales. Konsekvenserne for Fredericia Kommune kendes endeligt i løbet af juli og vil blive præsenteret på Byrådets budgetseminar i august.

De økonomiske konsekvenser af økonomiaftalen indarbejdes i det tekniske budget jf. afsnit 2.5.

2.6 BUDGETFORSLAG TIL 1. BEHANDLING

Forvaltningen udarbejder som beskrevet i afsnit 2.5 et teknisk budget, der udgør budgetforslaget til 1. behandling.

Budgetforslaget ledsages af en beskrivelse af eventuelle behov for rammeudvidelser som følge af f.eks. pris- og mængdeændringer, som ikke har kunnet håndteres inden for de udmeldte rammer. Endelig forelægges forslag til justeringer til investeringsoversigten, hvor der er behov.

I forbindelse med førstebehandlingen igangsættes de politiske drøftelser frem mod 2. behandlingen af budgettet.

2.6.1 Dialog og høring

Fredericia Kommune har fokus på at inddrage relevante parter i budgetlægningen. Dertil kommer det generelle krav om offentlighed i forvaltningen og i særdeleshed åbenhed om kommunens økonomiske forvaltning.

Følgende elementer i budgetprocessen skal understøtte dette:

- Det tekniske budget forelægges organisationen og HMU til orientering
- Direktionen orienterer HMU om budgetproceduren samt budgetforslag, eventuelle udvidelsesønsker og anlægsbudgetforslag
- Der afholdes møde mellem HMU og Økonomi- og Erhvervsudvalget efter budgetseminaret i august
- Der afholdes en 14 dages høringsperiode efter Økonomi- og Erhvervsudvalgets 1. behandling af budgetforslaget for det kommende budgetår samt de 3 overslagsår. Høringsmaterialet består dels af budgetforslaget til 1. behandling og dels af eventuelle udvidelsesforslag til håndtering af ubalancer fremsendt fra udvalgene.

Der afholdes informationsmøde for alle kommunens ledere umiddelbart efter budgetforslaget er 1. behandlet, hvorefter budgetforslaget sendes i høring dagen efter godkendelse af 1. behandling på Økonomi- og Erhvervsudvalget og 14 dage frem.

Høringsparterne er:

- Seniorrådet
- Handicaprådet
- Bestyrelser for institutioner
- HMU (Hovedudvalget) og LMU (Lokale Medarbejderudvalg) via FMU (Fælles Samarbejdsudvalg) jf. nedenfor
- Borgere
- Virksomheder
- Interesseorganisationer

Hørings svar fra medarbejdere i kommunen opsamles gennem MED systemet ved, at lokale MED udvalg fremsender input til det respektive FMU. FMU'erne fremsender de indkomne hørings svar i en samlet pakke fulgt af et indledende hørings svar for hele FMU'ets område, således at alle hørings svar indgår i hørings materialet.

2.6.2 Spørgsmål-svar-runde

Der vil være en spørgsmål-svar-runde for byrådets medlemmer mellem budgetseminaret og 5 dage før de politiske forhandlingsdage om de kommende års budget.

I spørgsmål-svar-runden har byrådsmedlemmerne mulighed for at stille spørgsmål til administrationen om emner i relation til budgettet.

Spørgsmålene stilles på en særlig lukket portal, hvor alle spørgsmål og svar bliver tilgængelige for hele byrådet. På den måde sikres det, at alle medlemmer af Byrådet har den samme viden til rådighed.

Forvaltningen forpligter sig til at så vidt muligt at besvare spørgsmålene indenfor 4-5 arbejdsdage – alternativt gives en tilbagemelding om forventet svartidspunkt.

Spørgsmål, der ikke kan besvares fyldestgørende uden en dyberegående analyse eller har et bredere sigte end budgetlægningen, ligger udenfor rammerne af spørgsmål-svar runden.

2.6.3 Udmøntningsdage

Mellem 1. og 2. behandlingen af budgettet foregår forhandlingerne om udmøntning af råderummet mellem forligspartierne i det toårige budgetforlig. Datoerne for forhandlingerne aftales partierne imellem. Forslag til forhandlingsdage er indarbejdet i forslaget til tidsplan.

2.7 BUDGETFORSLAG TIL 2. BEHANDLING

Budgetforslaget til 2. behandling består af det 1. behandlede budgetforslag korrigeret for udmøntningen fra forligspartierne.

Hvis der opstår en situation, hvor der er et eller flere alternative budgetforslag, kan disse fremsendes til 2. behandlingen. Ændringsforslag kan derpå komme til afstemning ét for ét.

Fristen for ændringsforslag fastsættes senere i processen.

2.8 TAKSTER

Taksterne for det kommende år vil indgå som en del af materialet til både 1. og 2. behandlingen af det kommende budgetår samt de 3 overslagsår.

Til 1. behandlingen indgår de foreløbige takster, som beregnes på baggrund af det tekniske budget.

Taksterne genberegnes på baggrund af det budgetforslag der går til 2. behandling og som forventeligt indeholder ændringer som følge af politiske forhandlinger.

3. SAMLET TIDS- OG PROCESPLAN FOR BUDGET

Dato	Aktør	Aktivitet
24. februar	Økonomi- og Erhvervsudvalget	Godkendelse af budgetprocedure for budget 2026-2029
22. april	Økonomi- og Erhvervsudvalget	Rammeudmelding for 2026-2029 inkl. demografi og befolkningsprognose
25. april	Byrådet	1. budgetseminar
maj	Fagudvalgsmøderne	Orientering om tekniske budgetrammer
jun.	Fagudvalgsmøderne	Status på balance i budgetrammer på baggrund af 2. budgetopfølgning
jun.		Forventet indgåelse af økonomiaftale mellem regeringen og KL om kommunens økonomi for 2026
aug.	Fagudvalgsmøderne	Beslutning om fremsendelse af eventuelle udvidelsesforslag til håndtering af konstaterede ubalancer
26. august	Byrådet	2. budgetseminar
26. august	Økonomi- og Erhvervsudvalget	1. behandling af budgetforslag 2026-2029 og foreløbige takster for 2026 (ekstraordinært møde)
27. august		Offentliggørelse af budgetmateriale
27. august – 10. september		Høring vedr. budget 2026-2029
27. august – 14. september	Byrådet	Spørgsmål og svar (slutter 5 dage før forhandlingsdagene)
1. september	Byrådet	1. behandling af budgetforslag 2026-2029 og foreløbige takster for 2025
12. september	Byrådet	Byråd modtager høringssvar Offentliggørelse hurtigst muligt efter
19.-21. september		Udmøntning af råderum i forligskredsen
29. september	Økonomi- og Erhvervsudvalget	2. behandling af budgetforslag 2025-2028 og endelige takster for 2025
6. oktober	Byrådet	2. behandling af budgetforslag 2025-2028 og endelige takster for 2025

**Fredericia
Kommune**

